

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inzerati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

127 številka.

MARIBOR, dne 21. decembra 1925.

Letnik I.

Ali pride do razorožitve?

Francoski ministrski predsednik Briand je v soboto, 19. decembra, na seji združenih parlamentarnih odborov za zunanje zadeve in za vojsko poudaril velike militarične posledice locarnske pogodbe. Ta pogodba je začetek nove dobe, ker predstavlja medsebojno jamstvo za evropske države v smislu sigurnosti in solidarnosti zoper neprestano nevarnost vojne. Ako bi, tako je izjavil Briand, takšna pogodba obstojala l. 1914, bi bila preprečila vojno. Pogoda vsebuje ozbiljene elementne sigurnosti, ki so za Evropo vzbudili velike nade v bodočnost.

Briandove besede zvenijo zelo optimistično. Kdor jih čita, bi na prvi mah sodil, da je Briand, ki je znan kot realističen političar in preizkušen diplomat, zapustil realna tla ter se vzdignil v idealistične sfere, kjer se razlegajo akordi pacifistične harmonije.

Iz besed francoskega ministra predsednika o velikih militarnih posledicah locarnskega pakta bi z logično nujnostjo sledilo, da je treba takoj izvesti militarično razoroženje evropskih držav. Ako je locarnska pogodba tako jaka, da zagotavlja evropskim državam sigurnost in solidarnost proti nevarnosti vojne, čemu potem vojaška oborožitev držav? Logičnost tega zaključka potrjuje Briand s tem stopnjevanjem nasledkov locarnske pogodbe: »Ako bi že bila obstojala leta 1914, bi bila preprečila vojno.« Ako je locarnski pogodbi lastna takšna moč, da bi bila celo preprečila veliko svetovno vojno, čemu naj služi dalje velika oborožena vojaška sila poedinih držav?

Priporočati bi bilo Zvezi narodov, ki sedaj pripravlja mednarodno razorožitveno konferenco, da natanko preštudira Briandove besede ter iz njih napravi potrebne zaključke. Ako vse države, ki so v Locarnu sklenile med seboj zavarovalne ali razsodiščne pogodbe ali pa jih kot garantne sile podpisale, delijo Briandovo mišljenje o dalekosežnem pomenu locarnskih pogodb, je pričakovati, da bo pripravljajoča se mednarodna razorožitvena konferenca osrečila evropsko človeštvo z zaželenim predlogom takojšnje razorožitve.

In vendar moramo z velikim obžalovanjem ugotoviti, da ne delimo tega optimizma. Evropa je še preveliko razdeljena, preveč partikularistična, premalo univerzalistična, da bi mogla svoje otroke osrečiti z največjim darilom vojaškega razoroženja.

V tem vprašanju si merodajne velike sile niso niti na čistem niti v soglasju, ali in kako se naj izvede razorožitev. Zedinjene države severne Amerike so iz početka hotele za sebe pridržati iniciativo za rešitev tega vprašanja. Vsled bojazni, da ne bi prišle preblizu malenkostnim medevropskim sporom, so potem iniciativo za razorožitev na kopnem prepustile Zvezi narodov, ki naj v to svrhu skliče in potrebno pripravi mednarodno konferenco. Amerikansko stališče je sprejela Anglija, ki je največja pomorska sila, dočim so Francija, Italija in Japonska mišljenja, da se mora razorožitev izvršiti zajedno na kopnem, na vodi in v zraku. Amerika vztraja na stališču, da se mora najprej izvršiti redukcija evropskih armad na kopnem, potem pa bo prevzela vodstvo v vprašanju mornariške razorožitve. Z Ameriko soglaša Anglija tudi v tem, da se naj bodoči mednarodni konferenci za razorožitev na morju pridruži pravo razpravljati in odločevati o jakosti zračnega brodogoja, o uporabi strupenih plinov in o zabrani, odnosno omejitvi uporabe podmorskih čolnov.

Med Anglijo in Francijo tudi vlada nesoglasje o meji, do katere bi se naj izvršila redukcija stalnih oboroženih armad. Po angleškem mišljenju bi potem, ko bodo z nadaljnjimi varnostnimi ali razsodišnimi pogodbami odstranjene vse skrbi s strahovi vred, zadostovala kot meja ona minimalna količina, ki je potrebna ter zadostuje za ohranitev notranjega reda. Po mnenju angleških in ameriških vojaških strokovnjakov se vojaške sile Amerike, Anglije, Nemčije in Avstrije sedaj že nahajajo na nivoju te minimalne količine. Tej količini bi torej trebalo prilagoditi oboroženo silo drugih držav. Tako bi bila v Evropi izvršena ona razorožitev, ki jo je treba smatrati kot potrebno posledico locarnskih pogodb.

Na drugem stališču pa so francoski vojaški izvedenci. Ti krogi kažejo na veliko luknjo v sistemu locarnskih pogodb, za katero je odgovorna tudi Anglija, ki ni hotela določiti kakovosti in količine angleške pomoči Franciji in Belgiji v slučaju garancije, to je v slučaju, da bi Nemčija nasilnim potem prekršila respektiranje francoskih in belgijskih državnih mej. Francoski vojaški krogi izjavljajo, da bi Francija mogla vojaško razorožitev izvesti v tem večji meri, v čim večji meri bi se Anglija obvezala za določeno militarično-tehnično pomoč, ko nastopi po paktu slučaj garancije. Te obljube angleška vlada ni hotela ter tudi ni mogla dati z ozirom na javno mnenje v Angliji in zlasti v angleških dominionih. Zato je francoski zastopnik v Ženevi Pavel Boncour predložil, naj bi ključ razorožitve v poedinih državah bil odvisen od efektivne pomoči, ki

bi jo kakšna država v slučaju neizzvanega napada dobila od tistih članic Zveze narodov, ki so bodisi fizično bodisi materielno za to pomoč sposobne ali vsled posebnih meddržavnih pogodb k tej pomoči obvezane.

Neskladnosti so torej še velike. Čeprav se dosedaj ni posrečilo doseči soglasja v vseh bistvenih točkah, vendar je svet Zveze narodov sklenil na dan 15. februarja 1926 sklicati v Ženevo »pripravljalno komisijo za razorožitveno konferenco«. To komisijo tvorijo zastopniki držav, ki so zastopane v svetu Zveze narodov (Anglija, Francija, Italija, Japonska, Španija, Belgija, Čehoslovaška, Švedska, Brazilija in Urugvaj), povabljen pa so tudi Jugoslavija, Poljska, Rumunija, Bolgarija, Nizozemska, Finska, Nemčija, Zedinjene države Amerike in Rusija.

Med vprašanji, na katera bo morala odgovoriti ta komisija, je najvažnejše naslednje:

»Na katerih temeljih se more določiti razmerje v oborožitvi posameznih dežel z ozirom na število prebivalstva, finančna sredstva, zemljepisni položaj, paroplovne in železniške zveze, lege mej in obmejnih mest, možnost preustroja iz mirovnega v vojno proizvajanje in obsega sigurnosti, na katero more računati posamez-

na dežela na temelju pakta Zveze narodov ali posebnih pogodb?«

Usoda napovedane mednarodne razorožitvene konference je odvisna ne samo od Anglije, ki je med sklicatelji te konference, marveč zlasti od Zedinjenih držav Amerike in od Rusije. Ako Zedinjene države vztrajajo na stališču, da se ta konferenca sme samo pečati z vprašanjem razorožitve na suhem, izgubi konferenca ves praktičen pomen. Kar se tiče Rusije, je ona mednarodni konferenci v Genovi leta 1921 stavila predlog za splošno razorožitev. Ako je Rusija med tem spremenila to stališče ter bi odklonila sodelovanje na razorožitveni konferenci, bi izvršitev te velevažne ideje trčila na velike težave zlasti v državah, ki so sosedinje Rusije.

Kljub vsem težavam upamo na uspeh razorožitvene konference. Vojaška oboroženost povzroča ogromne stroške, pod katerimi omahujejo poedine države, med njimi zlasti tudi naša država. Brez razorožitve se ni nadejati gospodarskega ozdravljenja in okrepljenja. Zato pa kažeta zdravi razum in instinkt samoohranitve pot k razorožitvi kot edini rešitvi. Ako Evropa noče nastopiti te poti, gre nasproti prepadu, iz kojega ni več rešitve.

Vladna rekonstrukcija.

Kakor znano, je v Beogradu več listov, ki zastopajo razne struje v radikalni stranki. Uradno radikalno glasilo je »Samouprava«, potem pride »Vreme«, ki skuša biti včasih bolj neutralno, nadalje je »Balkan, sicer radikalno, v glavnem pa izrazito velesrbsko glasilo, potem »Narodna Tribuna«, o kateri se govori, da je glasilo Ljube Jovanovića, četudi je ta to že parkrat zanikal, nekaj posebnega je zopet »Politički Glasnik«, za katerim stojijo poleg gotovih radikalov še važne izvenparlamentarne osebnosti, zadnja in najnovejša je pa »Slobodna Reč«, o kateri se še ne ve, katero strujo ali skupino zastopa.

Vsi ti listi so že nekaj dni sem polni različnih poročil o sporih v radikalnem klubu in o rekonstrukciji vlade. O tem pišejo seveda tudi drugi listi, kakor se je videlo na zadnjič navedenem članku iz »Politike«, ki naj bi izhajal iz peresa starega in važnega radikala. Nekateri radikalni listi so poskusili predstaviti vse vesti o radikalnem klubu kot spletke enega dela opozicije, a so takoj nato tudi sami poročali o raznih sporih. V enem listu se je podobno kakor v »Politiki« delilo radikale na razne skupine. Struje in spori naj bi nastajali vsled osebnih ambicij in zadev posameznih članov kluba. Tako naj bi bila en spor povzročila oblastniška tekma med Miletičem in notranjim ministrom Maksimovičem, drugo homatijo pa naj bi bil povzročil koristoljubni spor med zunanjim ministrom Ninčičem in prometnim ministrom Radojevičem, potem pride prevelika vneza za stranko Ljube Jovanovića, špekulacije Laze Markovića, siljenje v osprej Janjića in Kojića, katera je Pašić napravil za »ministra iz nič, kakor je

Bog iz blata ustvaril prvega človeka«, užaljenost in ambicija nekaterih bivših ministrov itd.

Vsi listi pa soglašajo v tem, da bo, odnosno da mora Pašić nekaj ukreniti v rešitev in izhod iz vseh teh zamotanih sporov in tako se splošno govori o rekonstrukciji. Mnenja o tem so seveda prav različna.

»Vreme« in še nekateri drugi listi so poročali, da so vsi ministri stavili svoja mesta Pašiću ustmeno na razpologo, da bi mu tako olajšali izvedbo potrebne rekonstrukcije. Ob tej priliki povdarja »Vreme«, da politični položaj ni postal nevzdržen samo vsled sporov in nezadovoljstva v radikalnem klubu, ampak tudi vsled Stjepana Radića. Radiću se šteje v posebno zlo razgovor z bivšim ministrom Nastasom Petrovičem, voditeljem neodvisnih radikalov. Drugi radikalni listi pišejo o rekonstrukciji vlade še manj jasno, izgleda pa vendarle, da se bodo izmenjala samo ona vladna mesta, ki jih imajo radikali zasedena.

Tik pred odgoditvijo skupščine se je o rekonstrukciji še prav malo govorilo. Govorilo se je samo to, kar je v teku tako na splošno že par mesecev. Vse je bilo pričevano in se je od merodajnih strani ponovno tudi zatrjevalo, da bo skupščina delala do 23. decembra. Pred glasovanjem o predlogu v dr. Lukiničevi aferi je pa skupščinski predsednik šel k Pašiću in tedaj je morala biti zaključena skupščinski odgoditev za poldrugi mesec. Drugi dan so beograjski listi že pisali, da je Pašić odgodil skupščino samo radi rekonstrukcije vlade, ki naj bi se izvedla že tekom tekočega ali pa prihodnjega, to je tega tedna. — tgr

Politične beležke.

O rekonstrukciji vlade pravijo zadnje vesti, da je Pašić za spremembe že dobil dovoljenje od višjih činiteljev in da ima sedaj samo še precejšnjo skrb, kako bi med drugimi tudi »svojega človeka«, prometnega ministra Ante Radojevića spravil iz kabineta. Trdi se, da bo na vsak način padel iz vlade tudi minister zgradb Uzunović. Po mnenju beograjskih listov bodo spremenjena samo vladna mesta, zasedena od radikalov, meni se pa, da bodo tudi radičevci nekoliko »rekonstruirali« in da bo najbrž odšel minister za šume in rude dr. Nikič. Baje hoče Radić bivšega poslanca dr. Krnjevića napraviti za ministra. Pašić molči in se še vedno drži doma. V soboto je praznoval svojo 80letnico in je imel mnogoštevilne gratulante, ki pa niso prišli na svoj račun, da bi ob tej priliki kaj zvedeli o njegovih političnih nakanah. Na zadnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila v soboto, predno so šli člani vlade čestitati Pašiću k krstni slavi, minister zgradb Uzunović ni bil navzoč, kar še najbolj potrjuje vesti o njegovi ostavki. Eni zatrjujejo, da bo sprememba vlade gotova do sestanka narodne skupščine dne 29. januarja, drugi pa menijo, da se bo izvršila šele po sprejemu zakona o centralni upravi. — tgr.

Reparacija ali vojne odškodnine. To je za nas prečane prav zagonetno poglavje. Od ujedinenja sem že čitalo po beograjskih listih razne proteste, spore in tudi prav pikre anekdote o razdeljevanju vojnih odškodnin. Med dnevnimi vestmi pa čitamo tudi mnogokrat, kako prihajajo velike množice nerazličnejšega blaga pod imenom reparacij v našo državo. V Nemčijo hodijo iz Beograda tudi komisije, ki si tam izberejo različno blago ali material na račun vojnih odškodnin. Nedavno je gospodarsko-financijski ministrski odbor sprejel tudi pravilnik o priznavanju vojnih odškodnin privatnim osebam. V Srbiji se sicer že vsa leta sem delijo vojne odškodnine, kakor je razvidno iz časopisnih vesti, a to se je moralo vršiti brez pravilni-

ka, ker je ta šele sedaj po sedmih letih baje sestavljen in sprejet. Na shodu v Mariboru je minister Stjepan Radić tudi o reparacijah govoril. Rekel je, da je šlo mnogo reparacij za naš promet, kar je dobro; slebo je pa to, da srbskemu seljaku med vojno poškodovane hiše z reparacijskimi sredstvi še vedno niso popravljene in da se tako z lepim delom vojnih odškodnin ne upravlja, kakor bi to bilo treba. Radić je pri tem izrazil nado, da se bo sedaj to vse popravilo in spremenilo. In res, nekaj se že razpravlja in pripravlja glede reparacij. Pred nekaj dnevi je ministrski svet razpravljel o reparacijah iz Nemčije. Prečitalo se je poročilo naše komisije v Berlinu, ki je z nemško vlado izdelala sporazum, po katerem dobimo še 10 milijonov zlatih mark za reparacije, tako da sedaj ves delež naše države iznaša 43 milijonov zlatih mark. Deset milijonov deset milijonov zlatih mark, ki jih bodo Nemci sedaj plačali, se po sklepu te ministrske seje razdeli tako, da bo 6 milijonov odrejenih za stare reparacije, 4 pa za nove. Kar se tiče starih reparacij, sta določena 2 milijona za popravljanje naših rečnih brodov v Regensburgu, nabavila se bo tudi čisto nova luksuzna ladja, ki bo služila dvoru ter drugim velikim reprezentativnim svrham in bo nosila ime »Prestolonaslednik Peter.« Popravljen bo tudi dvorski vlak kralja Petra, ki so ga Nemci med vojno zaplenili in se sedaj nahaja v Nemčiji. To je vse, kar se sliši o tem ministrskem posvetovanju glede reparacij. Na seji je bil gotovo tudi minister Stjepan Radić in dobro bi bilo, če bi bil vsaj svojo mariborsko kritiko o reparacijah ponovil. — tgr.

Zahteva varčevanja. Radikalni poslanski klub je na svoji seji mnogo razpravljal o nujni potrebi varčevanja v državni upravi. Seja je bila slabo obiskana, zato pa tembolj burna. Nekateri poslanci so ostro kritizirali odsotnost svojih tovarišev, češ, da vedno eni in isti ljudje menikajo pri čisto važnih razpravah in da v danem slučaju s svojo odsotnostjo dokumentirajo, da so proti varčevanju in proti poštenemu gospodarstvu. Na tej seji je obširno govoril Ljuba Jovanović, ki je kritiziral vse vladne resorje, zlasti

pa delovanje finančnega ministra in celega finančnega odbora. Ugotovili je, da finančni minister vnaša v proračune mnoge stvari, o katerih se nikdar ni razpravljalo v klubu in da potem poslanci iz discipline odločajo o stvareh, o katerih nimajo niti pojma. Na seji se je zahtevalo, naj se število vladnih mest reducira na 12 in naj se odpravijo tudi nepotrebni državni podtajniki, ki imajo trikrat toliko Francija 12, Anglija 11, Nemčija pa samo 8 ministrov. Tudi stroški skupščine naj bi se zmanjšali. Glede uradnikov se je ugotovilo, da jih je veliko preveč, ko na vsakih 40 prebivalcev, računajoč tudi žene in otroke, pride najmanj po 1 uradnik. Klub predlaga, naj se vsi uradniki izpod pet let službe, če nimajo zahtevane kvalifikacije, takoj odpustijo. Brezpogojno je treba odpustiti tudi veliko število nekvalificiranih ženskih moči. — Predsednik finančnega odbora je vsem članom vlade poslal pisma s sledečimi sklepi in zahtevami odbora: naj se izvede najstrožja redukcija kreditov za osebne izdatke, reducirati je treba tudi do skrajne meje redne in izredne materialne izdatke. Pri razpravi o proračunu v finančnem odboru naj minister financ s svojimi strokovnimi referenti sodeluje in naj ima pripravljene vse podatke, zlasti pa seznam državnih uslužbencev po direktajah in oddelkih svojega resorja. Objasniti je treba tudi razne kredite, ki so vpisani kot nagrade, plačilna dopolnila, honorarji, nadurno delo itd. — Vse te razprave in zahteve imajo marsikaj dobrega, a to je čudno, da se radikalni poslanci, kakor tudi predsednik finančnega odbora ne lotijo raznih tajnih fondov, ki znašajo nad 130 milijonov. Toliko in gotovo še več denarja gre za špijonažo, za raznovrstno propagando, za razne misije itd. Za take svrhe so krediti vedno na razpolago. Če se iz poročil finančnega ministra in drugih članov vlade vidijo razni tajni fondovi v tako ogromnih svotah, je prav gotovo, da se v tajne in nekontrolirane svrhe izdaja še veliko več in v tem pogledu bi se na vsak način morala začeti najodločnejša kontrolna in varčevalna akcija. — tgr.

Tudi Francija terja. Denarne težave, ki jih ima danes Francija, so primorale francosko vlado, da se je obrnila do vseh zaveznških držav, ki so si med vojno v Franciji izposojale denar, ali pa jemale blago na kredit, naj svoje dolgovne čimprej poravnajo. Tako je pozvala francoska vlada italijansko, češko, rumunsko, poljsko in našo vlado. Francoski poslanik na našem dvoru je v to svrhu posetil zunanjšega ministra dr. Ninčiča, ki je odgovoril, da bode naša vlada pri sanaciji drugih dolgov v prvi vrsti upoštevala tudi svoje obveznosti do Francije. Komisija, ki te dni odputuje v Ameriko, se bo po zagotovilu zunanjšega ministra na poti oglasila tudi v Parizu v svrhu razprave o načinu odplačevanja dolgov. Zunanji minister dr. Ninčič in finančni minister dr. Stojadinovič sta imela daljšo konferenco glede navodil za našo komisijo pri pogajanjih v Franciji in Ameriki. Ta komisija je te dni menda že na poti in se tako niso uresničile vesti, ki so zatrjevale, da se bo potovanje še odložilo za poznejši čas, ko bodo sprejete nekatere davčne in druge reforme, kar naj bi bila boljša ataracija za tuji kapital in kar bi nas nekako priporočalo pri upnikih in pri onih, katere se bo prosilo za posojilo. — tgr.

Neodvisni radikali. Kakih deset dni se že vedno več govori o akciji somišljenikov pokojnega Protiča ali neodvisnih radikalov. Zatrjuje se, da bo začelo zopet izhajati glasilo »Radikal« in da se pripravljajo v Zagrebu javen shod neodvisnih radikalov. Neodvisne radikale vodi bivši notranji minister Davidovičeve vlade Nastas Petrovič, njegov glavni sotrudnik je pa bivši poslanec in sotrudnik Protičev dr. Momčilo Ivanič. Po nekaterih listih se je pisalo, da mislita oba priti v Zagreb, da razloži Hrvatom, kateri radikali so za pravi narodni sporazum. Aktivnost neodvisnih radikalov je v zvezi s spori v radikalnem klubu. Ko se je največ govorilo o akciji neodvisnih radikalov, se je pa minister Stjepan Radič sestal z bivšim ministrom Nastasom Petrovičem. Zadnja številka »Doma« je prinesla o tem sestanku sledečo notico: »Predsednik HSS je vrnil obisk Nastasu Petroviču, bivšemu ministru notranjih zadev v lanskim Davidovičevi vladi. Oba politika sta nad eno uro v krogu obitelji g. Petroviča najsrčnejše razgovarjala najprej kot dobra znanca o navadnih stvareh in o seljaškem gospodarstvu, potem pa kot politika, kakor je to pametno in važno ponovno naglasil gospod Ljuba Davidovič na kongresu svoje demokratske stranke.« — Pašičevi radikali so ta sestanek Radiču zelo zamerili in po nekaterih listih so mu očitali neloyalnost, češ, kaj bi pač Radič rekel, če bi Pašič sedaj imel sestanke s Pribevičem. To seveda ni eno in isto. Sestanek Pašiča s Pribevičem bi se moral na vsak način tolmачiti kot nekako pogajanje za vstop samostojnih demokratov v vlado, dočim so pri Radičevem sestanku taki pomisleki izključeni, ko Nastas Petrovič nima niti poslanskega mandata. — tgr.

Prepiranje pri glasovanju o dr. Lukiničevi aferi. Predlog, naj tudi radičevci glasujejo proti izročitvi dr. Lukiniča sodni, je staval radičevski poslanec dr. Pernar. Stevilni člani HSS kluba so bili s tem nezadovoljni, zato je pa stopil v akcijo minister Pavle Radič in je po poročilu zagrebškega »Hrvata« poslanecem svojega kluba celo v roke tiščal listike za glasovanje proti izročitvi. Ob izidu glasovanja: 128 glasov proti izročitvi, 103 pa za izročitev, so se začeli iz vrst opozicije klicati: Dr. Pernar je rešil dr. Lukiniča! Naj se poljubita, predno se razidemo! V tej skupščini so 103 poštenih ljudi, je klical poslanec Šumenkovič (Davidovičev), zemljoradniški poslanci iz Srbije so pa ironično klicali: In to naj bi bila seljaška demokracija?! — tgr.

Konferenca Male antante. Sestanek zunanjih ministrov držav Male antante, ki je bil s toliko gotovostjo od naših in rumunskih vladnih listov napovedan za dne 15. januarja, je zopet preložen. Vršil naj bi se šele meseca februarja v Dubrovniku. Dan še za sedaj ni znan. Mogoče

se še kaj spremeni, ker je to itak dogovorjeno samo med našim in rumunskim zunanjim ministrom, dočim od češkega zunanjšega ministra dr. Beneša še ni odgovora. — tgr.

Po svetu.

Mussolini in 700letnica sv. Frančiška Asiškega. — Dne 4. oktobra prihodnjega leta bo 700letnica, odkar je umrl sv. Frančišek Asiški. Ta jubilej se bo slavil po celotnem katoliškem svetu in osobito še v Italiji z velikimi slovesnostmi. V Italiji se bo slavila Frančiškova slovesnost kot državni praznik. Kakor v svetem letu, bodo tudi prihodnje leto izdane posebne znamke s podobo sv. Frančiška. Pred kratkem je izdal Mussolini na italijanska poslanišva v inozemstvu posebno poslanico, v kateri omenja ter povdarja, da je podarila Italija svetu največjega pesnika Danteja, največjega duha glede umetnosti ter znanosti Leonardija, najbolj drznega pomorščaka Kolumba, in najbolj svetega svetnika sv. Frančiška. S svetim iz Asisija je razkrila Italija prve znake prerodenja. Sv. Frančišek, ki je spet poživel Kristovo vero, je tudi eden prvih italijanskih pesnikov. Apostolski ogenj je na novo zaplaval v Frančiškovi italijanski duši. Sobratje Frančiška, ki so se podali proti izhodu, so bili misijonarji Kristovi. — Gotovo lepe besede, obžalovanja vredno je samo dejstvo, da imata ravno Julijska Benečija in Trentino presneto malo priljubljenosti, uživati duha sv. Frančiška, ki živi po Mussolinijevih besedah še danes v srcih vseh Italijanov. Sv. Frančišek in Mussolini — kako nasprotje! Mora se pa priznati, da razodeva ravno Mussolini oster pogled v slučajih, ko gre za koristi in dobrobit Italije. On je strik framaonsko hujskanje proti Vatikanu, ker dobro ve, da ravno Vatikan dela Rim za glavno mesto celega sveta. Italija živi od Cerkve in bi bila brez te brezpomembna ničla. S klanjanjem pred ubožcem iz Assisi priznava Mussolini, da so največji zaklad Italije ravno svetniki.

Otvoritev čehoslovaškega parlamenta. Dne 17. t. m. se je vršila otvoritvena seja čehoslovaškega parlamenta; tekom te prve seje je prišlo do tako burnih prizorov in kravalov, kot se v češkem parlamentu še niso dogodili. Seja se je pričela ob 11. uri dopoldne. Vsled novih strankarskih grupacij se je vršila nova delitev sedežev in komunisti so s svojimi 41 mandati kot druga najmočnejša stranka zasedli skrajno desnico poleg izhoda. Vlada se je s posvetovanji zamudila ter vstopila s tričetrturmo zamudo. Tekom čakanja na ministre so pričeli razgrajati zlasti nemškonalijonalni poslanci in Hlinkovi Slovaki. Ko pa so ministri vstopili, so vzdignili komunisti nepopisen krič in pomagali so jim pri tem Nemci, ki so kričali zlasti proti ministru Šrameku, radi odpustitve nekaterih nemških poštinih uradnikov. V zbornici je nastal kraval, metali so se sem in tja stoli, knjige itd. Šele po dveh urah se je posrečilo ministrskemu predsedniku Švehli otvoriti parlament in prečitati med splošnim hruščem predsednikovo otvoritveno pismo. Za tem se je vršila zaprisega poslancev in nato volitev zborničnega predsedstva. Oddanih je bilo 224 veljavnih in 1 neveljaven glas. Za predsednika parlamenta je bil z 186 glasovi izvoljen bivši notranji minister, agrarec Malypeter. Podpredsedniki so: Dostalek (Ljudska stranka), Stivin (soc. demokrat), Slaviček (nar. soc.) in dr. Spina (nemški agrarec). — Otvoritvena seja senata je bila določena istega dne na 16. uro, pričela se je pa šele ob 21. in pol. Opozicija je tudi tu pričakala vlado in njeno koalicio s kravalom in sramotilnimi klici. Po zaprisegi senatorjev so se vršile volitve; predsednik je Vaclav Donat (republikanec). V senatu razpolaga vlada z 80 glasovi, opozicija pa šteje 70 senatorjev.

Vladna kriza v Nemčiji tra'a dalje. Odgovoritev parlamenta. Misija Kocha kot novega ministrskega predsednika se je izjalovila, ker so socialisti odklonili njegov program. S tem je bila ideja velike, takozvane »locarnske« koalicije pokopana in Poch je vrnil mandat državnemu predsedniku. Ker do novega leta ne bo nobenega poskusa sestave nove vlade, bo vodila posle do nadaljnjega še Lutherjeva vlada. Parlament nastopi sedaj počitnice, ki bodo trajale do 12. januarja.

»Sveta vojna« v Maroku. Abd-el-Krim porablja sedaj deževni čas, ko boji mirujejo, za živahno propagando med vsemi plemeni v Maroku. Na spomlad prične z novo veliko ofenzivo. Proglášena je »sveta vojna«, katere se mora udeležiti vsak pravoverni mohamedanec. Abd-el-Krima proglašajo mohamedanski svečeniki kot poslanca samega Mohameda, ki bo rešil zaslužnjene narode Maroka. Vodja Rifancev pošilja med plemena, ki držijo v Francozi, številne agitatorje, ki jih ščuvajo k odpradu. Ti agitatorji so prav po sovjetskem vzorcu absolutirali posebno šolo, kjer so se izobrazili za svojo nalogo in sedaj potujejo po Maroku kot berači, dervisi, trgovci itd. ter ponekod pridobivajo pristaše za sveto vojno proti tujcem iz Evrope.

Iz Slovenije.

✓ **Luka Hlebova zadnja pot.** Na Smolniku smo v soboto, 19. decembra pokopali enega najboljših mož na našem Pohorju: iskrenega rodoljuba, zvestega in do groba neomahljivega pristaša Slovenske ljudske stranke, vzornega kmetovalca Luka Hleba. Pogreba se je udeležilo veliko število pokojnikovih prijateljev. Pogreb je vodil v spremstvu 4 duhovnih tovarišev njegov osebni prijatelj dr. Jehart. Pri domači hiši in ob grobu mu je zapel slovo ruški pevski zbor pod vodstvom gospoda Černkota. V imenu planincev se je poslovil od Hleba g. Lesjak. Sv. mašo-zadušnico je služil mladostni prijatelj rajnega g. prof. Cestnik. V slovo so mu govorili: prof. dr. Jehart, narodni poslanec Fr. Žebot in gospod

Jug. V prihodnji »Straži« prinesemo kratek življenjepis Luka Hleba, ki je bil gotovo izvanreden mož. Svetila mu večna luč! Sorodnikom iskreno sožalje!

Zamrznjena Drava pri Fali. Vsled mraza, ki je nastopil popolnoma nenormalno to zimo, je Drava na zgornji strani elektrarne Fala zmrznila do Brezna. Nastalo je ledeno površje, katero ni gladko, kakor bi se morda mislilo. Površina je postala radi ledu, katerega Drava dovaja in vsled pritiska vode grbasta, lahko bi se reklo: valovita. Dalje se lahko opazi, da se je ledena plošča na nekaterih krajih dvignila za več metrov in pokriva vsled tega voda in led državno cesto pri Sv. Lovrencu na dolžini 50 m. Dviganje ledene plošče se lahko tolmači s tem, da se je led, katerega prinese Drava iz Koroškega, vrnil, potem ko je bila Drava že zmrznjena, pod ledeno ploščo, vsled česar se je zložil preko Drave, nakar se je pod pritiskom vode ledena plošča dvignila. Kakor smo zvedeli, ni bilo takega ledu, odkar obstoja elektrarna Fala. Dalja nevarnost ne obstoja, kakor da se lahko, ako bo še tako mrzlo, led na državni cesti še pomnoži. Napram temu naravnemu dogodku je pa tehnika ravno tako brez moči, kakor napram povodnji.

Dva res lepa shoda Slovenske ljudske stranke sta se vršila včeraj, dne 20. t. m. dopoldne v Selnici ob Dravi pod predsedstvom gospoda župana Ivo Urbasa, a popoldne v Bresternici, kjer je predsedoval domači župan g. Ramut. Na obeh shodih je govoril poslanec Fr. Žebot. Radičevi in Pivkovi zapeljani volilci se kesajo, da so 8. februarja volili ti dve stranki. Radi Radičevega uskoštva je vse razburjeno. Narod je sprevidel, da je edino SLS ostala zvesta ljudstvu. Ljudstvo prisrčno pozdravlja naše poslance in se trdno oklepa SLS. Samo zborovanj in pouka je treba, pa se nam ni bati nobenega Radiča, ne Žerjava, ne Pašiča.

Nogo si je zlomil. Gospod kaplan Marko Škofič, ki kaplanuje pri Kapeli pri Radencih, si je zlomil nogo na poti na spoved.

Se kratke štiri tedne je do 15. januarja, ko se vrši zrebanje velike dobrodelne loterije Dijaškega podpornega društva. Srečke, s katerimi prispevaš v sklad za podporo ubogim študentom in katere ti bodo prinesle bogat dobiček, se dobijo po vseh trafikah, konzumnih družinih, pri Marijinih družbah, orlovskih odsekih, v župniščih itd. itd. Če jih ne dobiš drugje, piši ponje na odbor DPD v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. — Podpirati revne študente, iz katerih bodo izšli verni in zavedni katoliški izobraženi možje, je plemenito delo!

Vse prijatelje našega lista vabimo k naročbi na »Glasnik presv. Srca Jezusovega«, ki se upravlja v Ljubljani, tiska pa v naši tiskarni v Mariboru. List je po splošnem priznanju zelo zanimivo urejan in prinaša vsak mesec pod svojim znanim rdečim ovitkom mnogo prav zanimivih člankov, zgledov, povesi, črtic in poročil verske in nabožne vsebine. Krasijo ga lepe in zanimive slike, domače in iz katoliškega sveta. Poseben oddelek poroča o gibanju kraljestva božjega na Vshodu, drugi zopet o lepo napredujoči posvetitvi družin presv. Srca Jezusovemu itd. itd. Z novim letom 1926 praznuje list že srebrni jubilej (25-letnico izhajanja) in bo prva številka izšla v posebno svečani obleki. Vsak naročnik dobi v dar dvobarvni stenski koledar za leto 1926. Naročnina mu je jako nizka: 15 D za celo leto; na vsakih 10 skupnih izvodov (na en naslov) se dobi 1 izvod brezplačno. Za nabiralce novih naročnikov razpisuje list lepe nagrade. Vsaka slovenska družina naj bi bila po možnosti naročena na ta naš odlični nabožni list. Prva (jubilejna) številka je izšla dne 19. decembra. Agitirajte v božičnih praznikih zanj! Naroča se pri upravi »Glasnika«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

Dnevne novice.

VLADA IN TRBOVELJSKA DRUŽBA.

Poslanec Kremžar (Jugoslovanski klub) je vložil na ministra za šume in rude dr. Nikiča sledečo interpelacijo:

»V poslednjih dvanajstih letih je vlada hotela ukiniti dosedaj veljavno odredbo, da plačujejo rudniška podjetja od tone premoga 5 D za obnemogle delavce. Na pritisk opozicije je vlada predlog umaknila. Prometni minister je hotel priti na svoj račun. Zahteval je od Trboveljske družbe da mora znižati cene premoga za 15 odstotkov. Trboveljska družba je takoj pristala na to zahtevo pod pogojem, da dovoli družbi s 1. marcem 1926 znižanje dnevnih plač za 10 odstotkov.

Kakor smo izvedeli, je imela vlada namen na to družbino zahtevo pristati. Tako bi morali že itak slabo plačani delavci Trboveljske družbe plačati to kupčijo med vlado in Trboveljsko družbo. Da bi na zunaj svojo zahtevo o znižanju plač delavcem opravičili, je pričela družba zniževati proizvodnjo premoga, vsled česar trpe delavci. S tem postopanjem je hotela družba prevaliti vso krivdo za znižanje premogovnih cen na delavce, ki so itak najslabše plačani.

Z druge strani je znano, da so dobički Trboveljske družbe naravnost ogromni. Največje dobičke dela Trboveljska družba na račun slabih delavskih plač in na račun visokih premogovnih cen. Dokaz, kako malo družba varčuje z denarjem, ki pride v nje blagajne iz ogromnih davkov, dokazuje dejstvo, da je družba na svoji seji meseca novembra t. l. sklenila dati 2 in pol milijona dinarjev propagandne svrhe.

Kakor se je izvedelo, se je ta svota izplačala s tremi čeki Francosko-srbske banke in z dvema čekoma Jadransko podunavske banke. Zanimivo je vedeti, kdo je dvignil ta denar od družbe, ki gre na račun delavcev in konsumentov. Govori se, da je dvignil prve tri čeke, to je pri Francosko-srbski banki — po svojem zaupniku — kabinetni načelnik ministrstva za šume in ru

Sveti večer! K polnočni maši
Družina gre, jo mraz ne plaši.
Jo greje čaj, — in ko nazaj
se vrne, jo aka »BUDDHA« čaj!

de, torej vaš prvi zaupni uradnik. Druga dva čeka je, kakor se govori, dvignil neki gospod Decese, zastopnik dunajske Ländersbank. Del tega denarja je bil namenjen za sanacijo tovarne špirta v Brodu ob Savi, ki se nahaja v rokah ljudi, ki so blizu ministra za šume in rude.

Drugi del denarja je bil namenjen, kakor se govori za časopisje te stranke. V zvezi s tem je izvedena trgovska transakcija, ki gre na račun konsumentov. Mesto da bi Trboveljska družba premog neposredno prodajala, je osnovala podjetje za prodajo premoga, kar je imelo za posledico povišanje premogovih cen. Škodo trpijo delavci in konsumenti. Sedaj vlada pritiska, da bi Trboveljska družba dala prodajo svojega premoga novemu podjetniku, ki bi bil strankarsko drugače orientiran. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je vsled ofielnege pritiska eksekutiva Trboveljske družbe 15. t. m. v Ljubljani sklenila poveriti prodajo premoga židovski firmi Kaufmann in drug v Brodu ob Savi. To bi bilo treba definitivno skleniti na izredni skupščini Trboveljske družbe, ki se vrši 19. t. m. na Dunaju.

Kakor čujemo, bo prišel na glavno skupščino gosp. Pelančič, novi državni komisar pri družbi. Torej vaš organ. To favoriziranje tvrdke Kaufmann in drug je tembolj čudno, ker je firma židovska.

Nadalje se govori, da ste vi, gospod minister, bili in ste še odvetnik te firme. Potrebno je tedaj, da se ta stvar pojasni. Zato vas z ozirom na ta dejstva vprašamo:

1. Ali vam je znano, da namerava Trboveljska družba s 1. marcem delavcem znižati plače? Ali hočete to preprečiti?

2. Ali vam je znano, da je Trboveljska družba izplačala, oziroma odobrila 2 in pol milijona dinarjev za propagandni fond? Ali vam je znano, kam je šel ta denar?

3. Ali vam je znano, da se misli prodaja premoga poveriti firmi Kaufmann in drug? Ali je res, da ste v zvezi s temi podjetji?

4. Ali hočete vse te mahinacije preiskati in storiti vse, da se delavci in konzumenti obvarujejo škode?

Na ta vprašanja zahtevamo ustnega odgovora, čim se skupščina sestane.

Proces Pribičević—Stanković. Pred beograjskim sodiščem se je pred nekaj dnevi začela razprava proti Milutinu Stankoviću, uredniku »Narodne Prosvete« in bivšemu predsedniku Jugoslovanskega Učiteljskega Udruženja. Stankoviča je sodišču ovadila beograjska policija radi žalitve in obrekovanja ministra Pribičevića potom tiska. Stanković je napisal več člankov proti tedanjemu ministru Svetozarju Pribičeviću in iz teh člankov je inkriminiranih več odstavkov. N. pr.: »ki je v dobi našega največjega trpljenja v Albaniji sedel v Pešti poleg našega znanega narodnega sovražnika« — »ki je razglašal najidealnejše zagovornike bratstva Srbov in Hrvatov ter zavedel v našo narodno življenje najtemnejšo mržnjo«, — »ki je pravi demon naše narodne misli«, — »ki zbira okrog sebe malovredne ljudi«, — »ki na račun pravice in v sramoto današnje dobe profanirajo kar je najsvetejše«, — »ki je istovetil sebe za državo« itd. Obloženi Milutin Stanković je izjavil na razpravi, da se vseh teh besed ne sme meriti in soditi kot navadno obrekovanje, marveč da so vsi ostri izrazi prišli iz velikega ogorčenja nad krivicami, ki so se v dobi Pribičevićevega ministrovstva godile mnogim učiteljem-idealistom in poštenjakom. Stanković je navedel mnogo priči glede nezakonitosti in krivic, ki so se dogajale, kakor tudi glede Pribičevićeve preteklosti s posebnim ozinom na njegove odnose do grofa Tisze. Nekaj priči je prišlo na razpravo ter potrdilo razne krivice ravno tako, kakor tudi dejstvo, da je bil Pribičević nekdanji napram madžarskemu državljanu zelo lojalen in da je k velikim lojalnostim tudi druge nagovarjal. Jovo Banjanin, urednik »Slobodne Tribune« izjavlja kot priča, da ne more o tem govoriti, kaj je Pribičević delal v Budimpešti, ker je živel kot emigrant izven Avstrije, a da je popolnoma prepričan in da ni težko dokazati, da je Pribičević sejal in vnašal mržnjo v narod od osvobodjenja pa do danes. Ker se priča politično z njim ne druži, ne more dati kakke ocene o njegovi družbi, uveren je pa, da se okrog Pribičevića zbirajo tudi konistolozi, ki izkoriščajo državo. Radi odsotnosti nekaterih prav važnih priči je bila razprava končno prekinjena in preložena. — Ta proces bo v vsakem oziru zelo zanimiv. Brezdvomno bo pokazal tudi potrebo revizije tiskovnega zakona. Učitelji in publicisti Stanković bo gotovo prav lahko dokazal upravičenost svojega ogorčenja, ki mu je diktiralo osire članke proti ministru Pribičeviću. Dokazal bo, kakor se je tudi v Zagrebu dokazalo in sodnijsko ugotovilo, preganjanje dobrih učiteljev, obsojen bo pa najbrž občutno radi raznih žaljivih besed in radi aludiranja na Pribičevićevo politično preteklost, ki se pa ne bo dala tako lahko dokazati in točno ugotoviti. Če bo izrečena obsodba, bo očividna dvojna mera: učitelj Stanković sam prizade, oškodovan in ogorčen, ne sme razbiti ostrih besed, samostojni demokrati — tudi sam Pribičević — pa smejo osebno in s svojimi glasili nekaznovano svoje nasprotnike ne samo zmerjati, ampak tudi obtoževati kot »protidržavne«, »provokacionalne elemente«, »avstrijskante« itd. Enim je dovoljeno, drugemu pa ne. Stanković ima za marsikaj, kar je napisal, dovoljne dokaze, samostojno demokratiški prvaki pa obrekujejo svoje nasprotnike brez vseh dokazov in za to nikomur ne odgovarjajo. — tgr.

Spomenik Nikolaju Zrinjskemu v Beogradu. Med zgodovinarji v Beogradu se je rodila misel: postaviti sigetskemu junaku Zrinjskemu na kakem pomembnem trgu v Beogradu spomenik. V Pešti ima Zrinjski spomenik. Od merodajne strani se bo opozorilo naše vladne kroge, naj zahtevajo od Madžarske ta spomenik Zrinjskega. Ako ne bo uspel ta načrt, potem se bo postavil sigetskemu junaku nov spomenik. Grofovska rodbina Zrinjskih je bila v sorodnih zvezah s kraljevsko rodbino Nemanjičev in hišo despota Jurija Brankoviča.

Nevaren konjski tat. V Vukovaru se je posrečilo aretirati konjskega tatu, ki je pri prvem zaslišanju priznal, da je ukradel 16 parov konj.

Mlada je začela. Beograjska policija je vtaknila pod ključ komaj 20 let staro blagajničarko eksportne družbe, Mandić. Mlada blagajničarka je priznala poverbo 63 tisoč dinarjev, a trdovratno molči, kako in kam je porabila tisočake.

Sneg in mraz. Iz južnih krajev naše države prihajajo poročila o strašnem mrazu in velikih snežnih zametih, ki trajajo že nekaj dni. Na Hrvatskem, v Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, Črni gori, celi Srbiji in Vojvodini sneži neprestano že nekaj dni in debela snežna odeja pokriva te pokrajine. Poleg snega je pritisnil strašen mraz, ki znaša celo v Dalmaciji v mnogih krajih 4 stopinje pod ničlo. Prebivalstvo v teh krajih strašno trpi, ker ni vajeno takega mraza ter nima po navadi v svojih stanovanjih niti peči. Najhujši so snežni zameti v južni Srbiji in Bosni ter Hercegovini, kjer je razen na glavnih progah prekinjen ves ostali promet ter je mnogo krajev vsled snega od ostalega sveta sploh odrezanih. Vlaki, ki se vozijo, imajo po 10 urne zamude. Prebivalstvo trpi zelo vsled mraza, še bolj pa radi lačnih volkov, ki so združeni v velike tolpe ter jih lakota goni celo v vasi. V okolici Prizrena so volkovi raztrgali orožniško patroljo in enega šolarja. Zmrznilo je mnogo oseb in živali. V Splitu in okolici je zapadel skoro 1 m visok sneg; niti najstarejši ljudje ne pomnijo v teh krajih tako visokega snega. V Slavoniji je stalna temperatura 10 do 15 stopinj pod ničlo in reki Sava in Drava sta že pričeli zmrzovati, kar se je dosedaj le redko dogajalo. Od mraza je zaenkrat obvarovana samo Slove nija, kjer je zadnje dni strašen mraz nekoliko odnehal. Vendar je pa stalna temperatura tudi tu vedno par sto pinj pod ničlo.

Pametna proslava. V Dubrovniku so slavili dne 15. t. m. 1000letnico hrvaškega kraljestva. Ob tej priliki je razdelila občina med mestne reveže 750 kg kruha. Vsak hlebec je tehtal 2 kg in je imel utisnjen na vrhu črko T (kruh kralja Tamislava).

Iz Maribora.

O STANOVANJSKI »ZAŠČITI«.

Od svinjaka do odprte lope sredi najhujše zime ni več nova pot za revne družine našega mesta. Kar se strehe tiče, se je že večkrat pokazalo, da so živali bolj zaščiteni kot pa ljudje. Revne družine, ki jih brezsrčni hišni gospodarji vržejo na cesto, imajo zaščito, pomoč, pravico in še marsikaj lepega v tem pogledu, da lahko pri stanovanjskem sodišču prosijo za dodelitev drugega stanovanja in da lahko še posebej vsake srede kompetirajo za stanovanja, ki so razpisana kot prazna.

Ta prednost in pravica ima pa svoja dolga pota. Mnoge stranke so že 30 do 50 krat napravile tako pot in prošnjo brez uspeha; so pa tudi take, ki so dobile popolnoma neuporabno stanovanje ali pa celo samo nakaznico za stanovanja, ki niso bila in ne bodo nikdar prazna.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru je izbralo celo serijo prav kričečih primerov stanovanjske »zaščite«. Nesrečne brezstanovalce se pošilja tudi v barake v Danjkovi ulici, a se ni nihče pobrigal, da bi te barake poprej vsaj površno očistil. Barake so polne nesnega in mrčesa, da beži vsak ven, če le more.

Posebno poglavje pa tvori obravnavanje prizivov. Prizivi proti stanovanjski dodelitvi ležijo pri tukajšnjem stanovanjskem sodišču po 15 do 20 dni, potem pa še v Zagrebu od enega do dveh mesecev, družine se pa med tem deložirajo in stanovanja ostajajo od enega do treh mesecev prazna. Družni pet oseb, med temi en dojenček, ki jo je ob najhujšem mrazu v Loški ulici vrgel bogati tovarnar Halbärth na cesto, se je nakazalo eno sobo s štedilnikom nekje na Pobrežju. Ko so prišli reveži tja, je bil pa štedilnik razbit, pod pa odtrgan, ker je hišni lastnik na ta način protestiral proti dodelitvi. Sedaj so v teku prizivi in tožbe, deložiranci pa zmrzujejo in je življenje nedolžnih otrok skrajno ogroženo.

Druga stranka je dobila tudi stanovanje nekje na Pobrežju, a je hišni lastnik rekuriral. Rekurz se je reševal dolge tedne in ko je najemnik končno zmagal in se hotel vseliti, je hišni lastnik zahteval od njega najemnino tudi za one mesece, ko je bilo stanovanje vsled nerešenega priziva prazno.

Mnogi v najhujših stanovanjskih stiskah že tako dobro poznajo to čudno poslovanje, da rajši svoje stvari razprodajo ali pa pri znancih spravijo pod streho ter se sami potikajo od znanca do znanca, od hleva do hleva, dokler niso vsi rekurzi rešeni. Mnogo je pa seveda takih, ki z majhnimi otroci ne morejo gostačiti od hiše do hiše, od hleva do hleva. Ko dobijo nakaznico, se v stanovanje vselijo ter tako izpostavljajo nevarnosti parkratnega deložiranja, predno jim je streha definitivno priznana ali dodeljena.

Žalostno je, da je za življenjsko nevarno in najbrezsrnejše metanje na cesto vedno na razpolago sila,

da pa ni sile in moči, ki bi ljudi spravljala pod streho. Zanimerno ravnanje s prizivi in še marsikaj drugega je škodljivo ne samo za najemnike, ampak tudi za hišne lastnike ter sta red in vestnostv tem pogledu skrajno potrebna. — tgr

Na Štefanovo, dne 26. t. m., obhaja Kat. društvo rokodelskih pomočnikov svojo ustanovno slavnost. Kraj: dvorana Zadržne gospodarske banke, začetek: točno ob pol 8. uri zvečer. Natančnejši spored v prihodnji številki. Povabljeni vsi prijatelji društva!

Notarsko mesto po dr. Farletu substituiral njegov dose danji sotrudnik notar I. Kogej, ki je bil pred nekako 20 leti notarski namestnik po dr. Radeyu v Mariboru in potem notar v Postojni. On uraduje sedaj poleg sodnije v Sodni ulici 14, 1. nadstropje, kjer je bila pisarna g. dr. Haasa.

Državna borza dela v Mariboru. Od 13. do 19. decembra je bilo pri tej borzi dela 80 prostih mest prijavljenih, 108 oseb je iskalo dela, v 51 slučajih je borza posredovala uspešno in 5 oseb je odpotovalo; od 1. januarja dalje do 19. decembra pa je bilo 6853 prostih mest prijavljenih, 10027 oseb je iskalo dela, v 3092 slučajih je borza posredovala uspešno in 670 oseb je odpotovalo.

Mariborska podružnica SPD priredi tudi v letu 1926 svoj planinski ples dne 1. februarja v Götzovi dvorani. Prijatelji planinstva in dobre zabave, ne zamudite te prireditve!

Tržni dan v Mariboru pred božičnimi prazniki se vrši v sredo, dne 23. t. m.

Mestno kopališče bo tekoči teden z ozirom na praznike od 9. do 20. ure odprto. Parna kopel bo v torek in četrtek za moške, v sredo pa za ženske.

Opozarja se na oglas delikatesne trgovine Krlhanko v današnji številki.

Kolko bo stala »Naša Straža« v l. 1926?

»Naša Straža« bo stala v letu 1926:

Za celo leto 80 din.
za pol leta 40 din.
za četrť leta 20 din.
za mesec 7 din.

Izven države SHS stane »Naša Straža« še enkrat toliko.

LISTEK.

Mali svet naših očelov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanščine.

14. septembra.

Služabnik palic je v nevarnosti, da ga bo njegov gospodar odpustil radi skrajno revnega stanja njegove obleke. Ta človek je res zanikernež ter se še ni naučil duris in rebus uporabljati krtače. Končno so se odločili ostali modrijani, da en teden ne bodo zajtrkovali, da se bo njegovo stanje lahko izboljšalo. Toda glej nizkotnost človeškega srca! Fant se je udano zahvaljeval, nato pa se odločil, da bo on zajtrkoval, kakor da bi nič ne bilo. To smo mu prepovedali. Tako smo se sprehajali danes, namesto da bi šli k »Želodčnemu krču«, kake pol urice ob Padu proti Valentinu, da smo videli, ko se je voda dvigala. Videmčan je vzel s seboj flavto, zakaj pri idealnem zajtrku, kjer se nudijo najbolj okusne predstave jedi in pijač, godbe ne sme manjkati. Imel je s seboj pismo od doma s sijajnimi ponudbami, naj se vrne v hlev. Celo jezdnege konja mu ponujajo. Povedal nam je, da jim je odgovoril, da ga bodo kmalu videli, ko bo prijahal na konju kralja Viktorja Emanuela. Tedaj mu je rekel Padovanec, ki je velik šaljivec, s svojo hladnokrvnostjo: »Ti junak, ti torej tudi trobiš?« Videmčan se je nekoliko razjezil, nato pa je igral lepo naprej na svojo flavto. Najbolj čudno je to, da nihče izmed nas ni bil lačen. Vendar pa, smo sklenili ob zaključku seje, da se naj fantova obleka poenostavi, da prav lahko opusti kamižolo, moderno povedano, telovnik.

O mi bi se radi odrekli tudi kosilu, če bi mogli prekorčiti s kraljem Ticino v aprilu 1856! Pogovarjali smo se o tem, ko smo se vračali od idealnega zajtrka v mesto. Padovanec je pripomnil, da je v aprilu voda premrzla, da bi bilo bolje počakati do junija. Govorili smo, kako velika bi bila Italija brez Nemcev. Zatrjujem Ti, da smo bili vsi navdušeni kljub praznemu želodecu. Vsi, razen Padovanca, seveda, o katerem se vendar lahko reče v njegovo opravičilo, da raje trpi skoraj lakoto, samo da ne vidi nobenega Avstrijca. In četudi bo star skoraj štirideset let, se bo bojeval bolje ko kak mladenič, ki zaje za zajtrk enega cesarskega in za kosilo dva. On je mnenja, da bomo v deželi potem zopet kakor psi in mačke. »Na primer«, je rekel, »razumimo se prav. Ko bodo Nemci odšli, bo šel vsak v svojo hišo in gorje vam, če me boste prišli nadlegovat v Padovo!« Zdelo se mi je, da slišim strica Petra, kadar smo govorili še v Orii o veličastni in sijajni bodočnosti Italije. »Da, da«, je rekel. »Da, da! Jezero bo postalo med in mleko, Galbige pa parmezanski sir.

Bomo videli, bomo videli!

21. septembra.

Tvoje pismo je vzbudilo v meni vrtnec čustev, ki jih ne morem popisati.

Brez dvoma me zelo boli postopanje stare matere in bahava Pasottijeva hudobnost. Se bolj me pa boli

Tvoj prevelik srd. Če gre moj zastopnik v Brescio, se mu denar ne more zabraniti. Sicer je res, Ti si ženska, in ni Tvoja naloga, da bi to vedela. Tudi jezo Ti odpuščam, saj sem tudi jaz v začetku vzkipeł. Nato pa sem si rekel: kaj se jeziš in kaj se čudiš? Ali ne poznaš te zlobnosti in nisi bil nikdar še bolj užaljen.

Neskončno sem se razžalostil, da nisi mogla skriti svojih čustev pred Marijo. Neizmerno me je ganilo, da se kesaš radi tega in zelo sem bil potolažen, da ljubiš Boga v deklici in da si mi to pisala. Če hočem povedati resnico, draga, ne bi smel biti tako zadovoljen. Zakaj nebo in zemlja nas vabita, naj ljubimo Boga, in On je vidljiv v vsakem žarku, razumljiv v vseh resnicah! Toda Ti si končno začela slišati Njegov glas! Nikdar se nisem dotaknil v svojih pismih te točke, zakaj čutil sem svojo nezmožnost, da bi Ti mogel govoriti o tem dostojno in uspešno. In sedaj pustim, da Ti govori Bog po otroku ter se vrnem k svojemu molku. Vedi samo, da s trepetajočim srcem prisluškujem, da molim in upam.

Ali misliš, da ti morem povedati, kaj čutim do Marije? Kdo bi mogel izraziti to ganjenje, to neizmerno nežnost, to hrepenenje, ki me grabi, da bi jo vsaj trenutek, vsaj en trenutek mogel pritisniti na svoje srce? Misliš, da bom lahko počakal do novembra? Ne, ne, ne, pisal bom članke, prepisoval, stražil bom namesto drugih, toda prišel bom preje v Lugano! Sedaj pa jo poljubi namesto mene, reci ji, da nosi očka vedno v srcu svojo Ombretto, da jo blagoslavlja. Vprašaj jo, kaj hoče, da ji prinesem, piši, mi potem ter ne misli preveč na mojo revščino.

Z vso svojo dušo Te objamem, moja Luiza.

Franco.

(Dalje prihodnjič.)

Večji otrok se sprejme v oskrbo. Naslov v upravnistvu.

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo ceno postavno kolodvor na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Prilaz 35. 607

Kavarna »Evropa«, čez cesto od kolodvora, dnevno koncert, vsi časopisi na razpolago, dobre pijače, postrežba točna. Se priporoča! — Za Jos. Cizela — Gabro Valjak. 519

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfsova ulica št. 1— I. 107

Stambilike vseh vrst izdeljuje Zinauerja naslednik S. Petan v Mariboru, Aleksandrova cesta 43, dvorišče. 581

Novo!

Novo!

Za božične praznike

priporoča veliko izbiro prvovrstnega blaga po nizkih cenah

IVAN KRHLANKO,

trgovina z delikatesami in bufet

Maribor, Aleksandrova cesta 31

Razni likenji, konjak, rum, kompot, marmelade, keksi, fina čokolada, bonboni itd.

Izvrstna domača, dalmatinska in desertna vina, odprto in v steklenicah. 617

NOTAR

I. Kogej, not. namestnik po pok.

dr. Jos. Barlé

uraduje pri sodni palači

Sodna ulica 14

I. nadstropje.

Ivan Kovacič, Maribor,

Koroška cesta št. 10

nasproti Cirilove tiskarne

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega steklenega in porcelanastega blaga.

Lepa izbira primernih božičnih in novoletnih daril.

Steklarska delavnica.

Najnižje cene in solidna postrežba.

Edina slovenska tvrdka te stroke v Mariboru.

Lepa in praktična

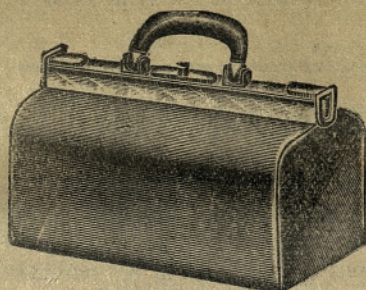
božična darila

in okras za božična drevesca

po najnižjih cenah priporoča

DRAGO ROSINA, MARIBOR, VETRINJSKA ULICA.

Božična in novoletna darila

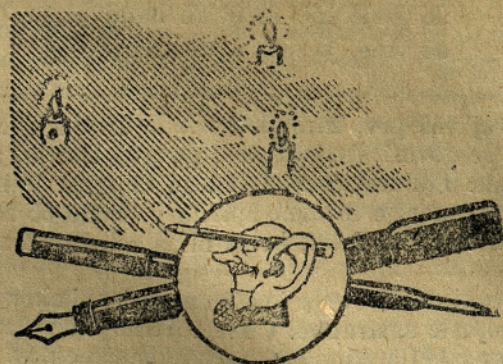

V veliki izbiri in po zmernih cenah pri

Ivan Kravos, Maribor,
Aleksandrova cesta 13

so najprimernejša le tista, katera se vsak dan rabi, n. pr.: kovčki in torbice za potovanje, različne damke, spise, šolske in tržne torbice, listnice, tobačnice, denarnice za drobiž, kakor tudi gamaše in nahrbtniki.

Širite „Našo Stražo“!

Zahtevajte pri Vaših Božičnih nakupih izrecno **proizvode Penkala** Penkala svinčniki od D.13⁵⁰ naprej Naliv držala s 14 kar. zlatim peresom od Din.120⁻ naprej

Za Božič

priporoča svojo zalogo v galanteriji, igračkah, gospodarskih in kuhinjskih posodah po zelo nizkih cenah

JOSIP MLINARIČ, MARIBOR, GLAVNI TRG ŠTEV. 17

Pri nakupu od 100 din. 5% rabata.

Priporoča se Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 95 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din. Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Velika razprodaja

Zaradi opuščenega izdelovanja se od dne 10. decembra naprej razprodaja vse blago klobučinaste in baržunaste robe, lutk in enakih lastnih izdelkov, kakor velike količine gumija, celuloida in mehničnih igrač za 20 pod lastno ceno. Razprodaja se vrši do nove odredbe v trgovini g. Karola Worsche, Gosposka ulica 8, kjer se tudi prekupcem vsakovrstne igrače po zelo izredno nizkih cenah oddajajo.

Taka priložnost za nakup ne pride več! Taka priložnost za nakup ne pride več!

„LUTKA“, prva jugosl tovarna dečjih igrač, MARIBOR

Vrhunec fino mehanike Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj. Večletno jamstvo. Brezkonkurenčni pisalni stroj sedanosti je edino

STOEWER-RECORD

LUD. BARAGA
Ljubljana, Selenburgova ulica 6/1.

Specijalna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih, raznoževalnih strojev. Hektografski rvtiki, barvni trakovi, oghjeni in poyoččeni papir vedno v zalogi.

*Kdor v „Naši Straži“ oglašuje,
uspeha gotovo se raduje!*

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posejilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

P. Z. Z. N. Z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

najugodnejši obrestni meri.